

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Füzesza 132. sz.

KLÓRIZETÉSI ÁR:

egész évre	4 ft
fél évre	2 "
3 hátra	1 "

Egyes szám ára 10 kr.

HALASI ÚJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

KIADÓHIVATAL:

Füzesza 132. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három hasábos posztos sor 5 kr.
Kis hirdetésben egy szó 3 kr.

A hirdető fél nevével ellátott
hirdetéseknél külön 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Iparviszonyok Halason.

A ki az utóbbi időkben városunk közállapotait figyelemmel kísérte, nem kerülhette el figyelmét, hogy azon gyors gyarapodással és növekedéssel, melyet Halas városa népesedés és vagyonosodás tekintetében felmutathat, a helybeli ipar fejlődése egyáltalán nem tartott lépést, sőt ellenkezőleg. A 25, 30 év előtti állapotokat a maiakkal összehasonlítva, azt találjuk, hogy városunk iparúzó lakossága ha számban nem is, de úgy anyagi, mint erkölcsi és szellemi tekintetben nagyot hanyatlott. Egyes iparágak egészen kipusztultak, mások, a melyek hajdan a virágzás meglehetősen fokán állottak, ma már az utóját járják, úgy annyira, hogy habár az illető iparosok még megvannak is, más foglalkozás és keresetmód után látnak, mivel tanult mesterségökből nem volnának képesek magokat és családjaikat fenntartani.

A hanyatlás oka országos viszonyokban gyökeredzik. A gyáripar s a külföldről szabadon behozott árucikk mindenütt megrontotta a mesterember életmódját s e részben nálunk sem volt kivétel. Ehhez járult még a hazai viszonyok számba nem vételével készült ipartörvény, melynek káros hatását csak az utóbbi időben kezdik általánosabb figyelemre méltatni.

Az ipari viszonyok javítása ügyében már régóta nagy mozgalom uralkodik országsteret. Az iparosok összeállnak érdekeik megvédésére, egyes előkelő, magas származású férfiak bámulatos tevékenységet fejtenek ki érdekekben, maga a kormány behatóan és érdemnyesen foglalkozik az iparosok ügyével — mind e mozgalmából azonban eddigelé a mi városunkig nem hatott el semmi. Az ipari viszonyok nálunk folytonosan egyforma tespedésben vannak s megjavításukra még csak egy lépést sem tesz senki.

E tekintetben a felelősség első sorban magokat iparosainkat terheli. Másból is az érdekelt felek magok tették a kezdeményező lépéseket állapotok javítására; itt is ó rájuk nézne ez a feladat. A kormány és egyes ügybuzgó férfiak nem kereshetik fel minden városában az országnak a hiányokat, ha az illető helység lakói föl nem hívják a közügyemet állapotukra. Nemrégiben is mi történt? A közoktatásügyi miniszter értesítést tett közzé, hogy mindazon városokban, a hol 100-nál többre megy az iparos tanuló (inasok) száma, a kormány ezek részé-

re külön iskolákat fog felállítani. Nálunk (pár hóval ezelőtt történt a dolog) senki sem ügyelt az egészre. Azóta mi tudakozódtunk ez irányban s kitént, hogy igenis van 100-nál több iparos tanuló a városban, csak hogy nincs a ki őket összeszámlálná s illetékes helyen a dologról jelentést tenne. Pedig neoktatás ügyünk mostani szomorú állapotában ugyancsak ránk férnie! ha a kormány a saját eszközléséből itt a lakosság egy jelentékeny rétege számára külön iskolát állítana fel.

Magok az iparosok érezhetnék legjobban ennek szükségét; mert hisz most is az épen a legfőbb bajuk, hogy a kormány már legalább egy 20 évvel ezelőtt nem tett az érdekekben ilyen intézkedést. Ki kell mondanunk ugyanis, hogy az ipar elhanyaglásának városunkban, a már említettek kivül, egyik legfőbb oka az, hogy iparasaink nem állanak a képzettség és értelmiség azon színvonalán, melyet a haladottabb kor s az újabb idők tőlnek megkövetelnek. Az iparosnak a mai világban nem elég csak a szakmáját érteni, de bizonyos fokig bírnia kell általános műveltséggel is, hogy alaposan ismerje és folyton figyelemmel kísérhesse hazája közviszonyait s a nagyvilág eseményeit; hogy folyton szemmel tarthassa szakmájának fejlődését, az abban létesített reformokat és újításokat; hogy biztos piacot — szerzhessen készítményeinek s képes legyen ott megállni a versenyt bárkivel.

Ilyen mesterek kezében nem hanyatlának el egy könnyen az ipar a mostani kedvezőtlen körülmények közt sem. Csakhogy a mostani viszonyok közt sohasem várhatjuk azt, hogy ilyen mesterek fognak előállani — ha csak máshonnan nem költöznek ide hozzánk. Óhajandó volna azért, hogy egyes befolyásosabb és felvilágosodottabb mesterek mozgalmat indítanának az ipar társulat megalkotására iránt; továbbá az iparos tanulók kellő oktatása érdekében. Mindenesetre szomorú dolog, hogy iparosaink nem használják fel a helybeli főiskolát arra, hogy gyermekeikkel, vagy leendő tanoncaikkal annak legalább alsó osztályait elvégeztetnék; de e mulasztást a jövőre el lehet kerülni s a jelen állapotokon is segíthetni a már szolgálatban levő inasok rendszeres, a mostaninál nagyobb terjedelmű oktatása által. Egyeséges és egyöntetű eljárás azonban csak úgy jöhet létre úgy ez ügyben, mint egyéb őket érintő dolgokban.

ha szervezkednek, társulatot alkotnak s ezáltal legsajátabb ügyeik számára intező közeget létesítenek.

A Mészöly-csatorna ügye.

E hó 1-én a csatorna ügyben újabb tanácskozás folyt a városházánál. Mészöly István birtokos ugyanis, mint tudva van, a birtokán keresztül vonuló csatorna betemetése folytán fölmerült kárijának megtérítéseért folyamodott a miniszteri biztoshoz, ki a folyamodást elutasítván, a bevezetett birtokos ez ellen a miniszterhez fölébbezett.

A fölébbezést a miniszter is elutasította. Minthogy azonban Mészöly István fölébbezésében azt állítja, hogy birtokáról a víz lefolyását a város által készített ezülpös gát akadályozza, e tekintetben a miniszteri biztos helyszíni szemle fogantatására s a szükséges teendők megtételére utasította.

Jankovich Miklós miniszteri biztos ennek folytán Szegedről át rándult Halasra, hová e hó 1-én délután 3 órákor érkezett meg s még aznap délután 5 órákor érkezetre hivatta össze a városi tanácsot. Az érkezőket jelen voltak Jankovichon kívül Kende Mihály kir. mérnök, továbbá Vári Szabó István polgármester, Dr. Babó Mihály főjegyző, Mészöly István, Farkas Imre, Hirschler Károly, Sass Károly, Bernáth Károly, Turóczy István, Főth István, N. Kálozi József, Fridrich Alajos és Bikády János.

Az érkezőketen felolvastatt mindenenek előtt Mészöly fölébbezése, mely akkép van szerkesztve, hogy a fölébbezőnek fontemlített kivanatát előadván, azokon kívül még igen erős kifakadásokat tartalmaz, úgy a polgármester személye, mint a vizügy egyes eseteiben kiküldött bizottságok, a városi képviselő testület és a megyei hűség ellen. Így a többek közt a fölébbező azt mondja benne, hogy ő a polgármesternek e kérdésre vonatkozó jelentését nem látta ugyan, de azért még van győződve, hogy ez hivatalos hazugságot tartalmaz, hogy a közgyűlés hamis feltevézéseket tett s az ez ügyben kiküldött bizottság és Kende mérnök jelentése is csak azért szól ő ellene, mert a hatóság rábeszélése folytán jött létre, stb.

A fölébbezés felolvasta után Jankovich min. biztos előterjeszti, hogy ő a maga részéről csak is ezülpös gát ügyét veszi vizsgálat alá s kéri, hogy a nyilatkozatok erre vonatkozólag tétessenek meg.

Mészöly István kijelenti, hogy a kérdéses ezülpös gát még ma is fenn áll; kéri annak eltávolítását.

Vári Szabó István polgármester megjegyzi, hogy a most már miniszteri biztos reudeletre betömött Mészöly-csatorna 1872-ben kelt alispáni határozat értelmében nyitva tartandó lévén, annak Mészöly István által megrontott oldalait, illetőleg partjának fenntartása és megerősítése készített a néhány karóval megerősített gát. Minthogy a csatorna most már úgy is be van temetve s így a gátnak gyakorlati haszna nem lehet, annak eltávolítása ellen nincs kifogása. Minthogy azonban a felkutatott fölébbezés alapján gyanasításokat tartalmaz, kéri a miniszteri biztos, hogy Mészöly fölébbezését hiteles másolatban neki adja ki a további eljárás megindítása végett. Ezzelőre a gyanasításokat

visztautasítja a előadja, hogy az ő jelentései mindig küldöttségi véleményre voltak alapítva a így azok valódi tartalmauk; nem a hatóság, hanem Mészely István volt az, ki felsőbb helyen a dolgokat elferdítve adta elő.

Mészely István elismeri, hogy a főlebbezés némely kitételei erősek s azokat részben hajlandó is volna vissza vonni, mindamellett főlebbezését fenn tartja, az ellen pedig hogy az a polgármesternek másolatban kiadassék, kifogása nincs.

Többek felszólalása után Jankovich min. biztos azt a határozatot mondja ki, hogy a kérdéses czölöpös gát ügyében pénteken reggel helyszíni szemlét fog tartani. A gát eltávolítása és a főlebbezés kiadása tárgyában hozandó határozatát a felekkel később szabályszertileg közölni fogja.

A helyszíni szemle pénteken reggel megtartott; a várost ott Frídrich Alajos ügyész és Hírfigyelő Károly mérnök képviselték.

Mint halljuk a szemle után a gát eltávolítása azonnal megkezdődött. A szakértők ugyanis azt a véleményt adták a szemlén, hogy a kérdéses, mintegy 25 cm. magas gát a víz lefolyását tekintve, sem előnnyel sem hátránnyal nem jár a így eltávolítása, ha a tulajdonos úgy kívánja, megengedhető.

S z i n h á z.

Dömjén Rozsa k. a. február 17-én becsúzott el a halasi közönségtől. A közönség nagy számmal volt jelen az előadáson, annyival inkább, mint ezt este a kisasszonynak jutalom játéka volt s ugyanekkor a közönség részéről egy kis meglepetés is volt számára tervezve. Aláírások után ugyanis díszes karpereczet vettek számára, melyet az ifjúságnak e z küldöttsége a színpadon volt neki átnyújtandó.

Az átadás a darab harmadik jelenetében történt. Midőn a kisasszony a színpadra lépett, az ellenkező oldalon ugyan oda léptek ki a küldöttek: Tanács József, Szekér Pál és Moróczy Gyula s a közönség lelkes tapsai közt átnyújtották neki a karpereczet a közönség nevében s egy díszes virágcsokrot az ifjúság nevében. Az átnyújtások Tanács József a következő beszédet intézte a művésznőhöz:

"Tisztelt művésznő! Midőn Halas város közönsége fájdalommal búcsuzik el öntől, nem mulaszthatja el köszönetének és elismerésének kifejezését nyilvánítani azon művészi előadásokért, melyekben kitünő alakításával részesített. — Fájdalommal válunk el öntől, kit hiszünk a magunkonk nevezni szeretünk, kit jóemlékezetünkben örökre megtartunk. Szabad legyen hinnünk, hogy szíves jóemlékezetében bennünket is megtartand. Közös óhajításunkat fejezem ki, midőn kérem, hogy szeredeszünk legyen máskor is művészi előadásiban gyönyörködhetni. Mi előttünk feledhetetlen marad, s hogy jóemlékélv bennünket is megistizteljen, ime fogadja e csekély emléket halasi tisztelőitől, mint köszönetet és elismerést azon művelőzetért, melyben részestülni szerencsénk volt. Fogadja e virágcsokrot Halas város ifjúságától, mint hódolatot, melylyel az ifjú hölgynek, Thalia felkent papnőjének s ez által a művészetnek is adózik. Tartsa meg szíves jóemlékezetében szelőföldjét, Halas városát."

A művésznő mély meghatottsággal vette át az ajándékokat s az el fogadástól remegő hangon röviden csak annyit bírt felolni: „Köszönöm a szíves megemlékezést. Igyekezni fogok szorgalmammal e nani várt megistiztelést kiérdemelni!"

A tapsvihar lecsendesülte után tovább folyt az előadás, melynek folyamán alatt még egy díszes virágcsokrot nyújtottak fel a művésznőnek a színpadra.

Az előadott darab ez este Sardou és Najac vigjátéka volt: „Váljunk el." Sardou a legzellemezebb drámaírók egyike, kinek művei az egész világ színpadait bejárják. Ő is, mint a legtöbb modern francia szerző azt a szokást követi, hogy darabjaiban bizonyos tár-

sadalmi problémákat visz a színpadra s a művészi czélon kívül azok megoldását is előszínt kívánja. Így e darab a házassági elválasztást fejezte, mely a francia törvények szorint tudvalegölő nines megengedve. Érdekes, hogy e darab, midőn Párisban pár évvel ezelőt színr került, megbukott: A mi azonban ott csak annyit jelent, hogy 150, 200 helyett 60 vagy 70 szent adták elő. A legnagyobb és legalaposabb kifogás, a mit a kritika e darab ellen felhozott, az hogy nem híven másolja az életet — annyiban, hogy a szerető, a ki a házasság közt a békét megzavarja, nem olyan szájhált, éhietetlen egyéniség szokott lenni, mint a darabban Adhemar, de sőt egészen másforma. Ilyen imádóval szemben-biztos játéka van a férjnek; de mártírnéi akkor, ha az udvarló fölénnyben van? Erre Sardou nem azt felvilágosítást, de annyi bizonyos, hogy a dráma nem úgy fejeződik be, mint a „Váljunk el."

Mindez azonban nem akadályozta azt, hogy a darab Európa valamennyi fővárosát be ne járja s mint a francia szellem és elméség kiváló terméke tetszéssel ne fogadtassék.

A darabban Dömjén Rozsa k. a. játszóta Cipriónnet a elmondhatjuk, hogy a négy szerep közül, a melyekben itt fölépelt, ebben volt a legtekélyesebb. E szerep egészen megfelelő a kisasszony művészi egyéniségének; a nagyvilági hölgynek búbája, eleganciája, élvágya, szeszélyei — mind hű személyesítőt találtak benne. Tehetsége bő alkalmat talált a kellő kifejtésre; a szerep sokféle hangulatát, ezek átmeneteit s egymásba főnődásait finom szinezéssel, mindon kis részletet kidomborító műgönddél ábrázolta. Meglátszott rajta, hogy kedvvel játszik. Különösen sikerült részletek voltak az első felvonásbeli kitörés, melylyel a férj vádjaira felel s a megtámadottból támadóvá válik; továbbá a cabinet séparébeli becsipett állapot ábrázolása, hol a szerep tulajdonát biztos öntudattal és discretioval alig észrevehetőkké varázsolta.

A többi szereplők közül e darabban Szepessy említendő első helyen, ki salonszerepekben úgy látszik leginkább van elemében s ez alkalommal is szép játékaival s ügyes alakításával sokszorosan kérdemelte a közönség elismerését.

Meg kell még emlékeznünk a vasárnapi előadásról, a mikor Dömjén Rozsa k. a. népszínműben mutatja be erejét. A Falu rosszában Beriskát játszóta s bár a szerep drámai momentumait kellőleg érvényre juttatta is, rögtön meglátszott, hogy a népszínmű nem az ő elemé. Játékát természetesen azzal a mértékkel mérjük, a melyhez többi szerepeiben szoktatott s épen azért konstatálnunk kell, hogy ez az egy alakítás jóval hátrább áll a többinél, ha bár ez is messze kimagaslik a vidéki színészet randes színvonala fölött. A szenvedő parasztlányka hangját nem találta el elég biztosan, a pathetikum elemeket tulerősen színezte s naivsága nagyon is sajónias volt.

Általában Dömjén Rozsáról itteni négy fölépelt után elmondhatjuk, hogy bőven rendelkezik mindazon föltételekkel, melyek egy művésznőt nagygyá tehetnek. Márkus Emilia midőn a színi képezdeből egyenest a nemzeti színpadra lépett, koránt sem állott a művészetnek azon a fokán, melyen Dömjén R. most áll; Helvey Laura csak 5—6 évvel ezelőt is hátrébe szorult volna mellette. Ha a nemzeti színházhoz kerül, biztosra vehetni, hogy bölle a drámai művészetnek egyik első rendű csillaga válik s csak ismételtetjük, a mit a multkor irtunk, hogy ő hivatva van szülővárosára fényt és dicsőséget hozni.

A Falu rosszára visszatérve meg kell említenünk Sziklayt a ki Gónosz Pistát igen jóízű humorral s életrevaló alakításban mutatta be, továbbá Csillag Amáliát, kinek szépen előadott népdalait zajosan megfigyelték. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy a darab tetemesen megnyirbálva adatott elő, a mi pedig oly elismert műbész daraboknál kissé merész művellet, annyiaval inkább,

mert a közönség nagy része egyre veszi a hiányt s a kihagyások okát egyáltalán nem tudja magának megmagyarázni.

A hétén egy „új" darabot is adott: Zöldi Mártonnak egy felvonásos vigjátékát A végrehajtót. A darab rossz volt, az előadás jobb, de azért a darabot még nem bírta megemteni, mivel ez olyan organicus hibában szenved, a mely gyógyíthatatlan. Egy urhölgyhöz beállit egy külvárosi ékszerész valami megrendelt ékszerrel. A jámbort aztán az urhölgy imádója és nagybátyja egy veszedelmes bankárnak tartják, a kinek mellék foglalkozása a nöcsabítás s ezért mindonféleképen neki támadnak. A tévedés szemléletét való, de a darab mégis arra van alapítva, hogy az illetők e tévedést észre ne vegyék, a mi persze csak nagy erőtetéssel lehetséges. Egy néhány jó ötlet azonban van a kis vigjátékban, melyeket a kevés számú közönség méltányló derűtséggel fogadott.

Két öperett előadás is volt a mult hét óta. Egyik Rákossy-Puks ismert darabja a Tilla hadnagy, a másik a Szerelmi varázslat, melyekben Poterdinó, Kis János és Sziklay arattak megérdemelt tapsokat.

Csütörtökön az előadott két darab közt Hegyi Béla karmesternek egy szerzeményét adta elő a zenekar. A kis számú közönség kevés figyelemmel hallgatta az előadást, bár a bemutatott csinos szertartomány, mely több helyt szép részleteket tartalmaz, több méltánylást érdemelt volna.

H I R E K.

— **Felhívás.** Laczháza kun város nagy részben a tűz vesz áldozata s benne több mint 400 épület, ezen felül gabona jóság stb. nemük a tűz martalékává lettek, minek folytán a szerencsétleneket segélyező bizalommal fordulok városunk lakosainak ismert emberbaráti érzelmeihez s felhívom polgártársaimat hogy a laczházaiak segélyezésére pénz, élelmi szerek és gabona nemükben tehetségökhöz képest adakozni sziveskedjenek. Az adományok Berki István városgazda által közvetlenül is elfogadtatnak. Halason 1883 február 28-án. Vári Szabó István polgármester.

— **A takarékpénztár,** mint említettük jótékony czélna 215 frt 47 kr szavazott meg. Ez összeg az igazgatóság határozata szerint a következőleg osztott fel: a halasi kórháznak adatik 30 frt; a halasi közönségi iskolának 60 frt, a halasi kisdobóvíz intézetnek 35 frt 47 kr. Arany János szobrára 10 frt, a szent István szobrora 10 frt, a szabadság szobrát (melyet a főváros állit fel az 1848-9-iki szabadságharc emlékére) 10 frt, a söti alsójárás árvizkárosultjainak 30 frt, a szászvárosi ev. ref. Kun-tanodának 10 frt, a magybecskereki ref. magy. egyháznak 10 frt s végül a magyarságot és népnevelést Sáros megyében terjesztő egyletnek 10 frt.

— **Nyilvántartó választása.** A Gyurgyovics József halála által megüresedett nyilvántartói állás betöltésére február hó 28-án tartott meg a választás. Az állásra három pályázó jelentkezett: Péter Kálmán, Pethő Mihály és Szentpétery Ferenc. A választás alkalmával beadott összesen 108 szavazat, ebből Péter Kálmánra esett 59, Pethő Mihályra 28, Szentpétery Ferencre 21. E szerint Péter Kálmán általános többséget nyerve, nyilvántartónak megválasztott.

— **A gazdasági egylet** a mult vasárnap, február 25-án akarta megtartani újja alakuló közgyűlését. A tagok azonban oly kevés számmal jelentek meg, hogy az alakulás elmaradt. Dr. Farkas Imre indítványára a megjelentek elhatározták, hogy Vári Szabó István polgármester bizassék meg tagok gyűjtésével s ha majd kellő számú tagok lesznek együtt, hívassék egybe újból az alakuló közgyűlés. Megemlítjük, hogy az egyletbe eddig összesen harminczetén iratkoztak be.

Faragó **Géza** bankkft. Klímában magasarangú államhivatali tiszt, jelenleg szabadságra hazatért, mint haljok, legközelebb városunkba érkezik. Faragó Ödön több helybeli családdal rokonságból van s ezek meglátogatása végett jó Halasra. Ha az ideérkezés csakugyan megtörténik, akkor a helybeli kaszinó fel fogja kérni Faragó urat, hogy itt a kárhíni viszonyokról s ott tett tapasztalatairól felvilágosítson.

Bitzó Géza festő művésznök megbitta Kalocsai Balzsám asszony, hogy egy temetőt képet a Gózon sír körüli részletek felhasználásával az ő számára fessen. Kalocsai B.-né asszony a napokban Halason járt, elhunyt férjének Gózon Emil Kálmánnak sírját meglátogatta, melyre egy nagy pompás koszorút is helyezett. Ugyancsak ő megvette Bitzó „Cicézás” című nagyobb olajfestményét is. E mű a Munkácsy pályázaton is szerepelt s a napi lapok rokonszenvesen emlékeztek róla. Mi is láttuk a képet s a sokat ígérő kezdetből a legjobb eredményt sejtjük. E minden ízében magyar kép egy falusi jelenetet tüntet fel. Vasárnap vagy ünnepi nap délután: a mint a kisajtó elé gyűlnek a kigyelmők csövegnei, a fiatalok távolabb Cicézásnak egy pár az előtérbe kerül, hol a dévajkódó öreg tréfás védelme alá került hajadon elfogásán erősködik két versenyző.

A színtársulat kedden a „3 pár cipő” című öletképet adja elő a Hatvani jutalomjátékául. Csütörtökön pedig Kiss János jutalomjátéka lesz. A midőn a „Szép asszony kocsisa” adatik elő. A jutalmazandókra kik a társaság legderékabb tagjai, előré is felhívjuk a közönség figyelmét.

Tűzi lárnfa riasztotta fel a múlt hétfőn február 25-én a lakosokat. E napon, valamint az egész héten csaknem mindennap óriási szélvész uralkodott, úgy hogy a vészharang megkondulása mindenütt a legnagyobb rémületet idézte elő. A tűzből azonban szerencsére nem lett nagyobb veszedelem; az egész csak annyit volt, hogy Hofincister testvérek házában egy kéményben a korom meggyűlt, a mit sikerült csakhamar eloltani. — Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el emlékeztetni az illető köröket, hogy a múlt őszszel dühöngött tüzesetek idején határozatba ment városunkban egy tűzoltó egyesület alakítása. Fajdalom hogy ennek ügye azóta elpihent s csodálatosan azon bizottság kebelében, mely az előmunkálatok megtétele végett akkor kiküldetett. Ugy látszik, hogy az illetők addig egyáltalán nem szándékoznak a dologba belefogni, míg a várost ismét valami nagyobb mérvű szerencsétlenség meg nem látogatja.

A szabadska-újvidéki vonalrészt közigazgatási bejárása február 27-én és 28-án tartatott meg. A bejáró bizottság Kilyéni Hugó közlek. ügyi miniszteri osztálytanácsos vezette. A kiindulás Szabadkáról 27-én délelőtt 10 órakor történt; a vonat, melyen a bizottság haladt, egész Bácsmezőig végig nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták. Így Csantavérén, Topolyán, Kis-Hegyesen és Verbászon, hol mindenütt óriási-néptömég gyülekezett össze az állomásokról s éljenzéssel szónoklatokkal és virágzáppal üdvözölték az érkezőket. Csapán Újvidéken nem volt semminemű fogadtatás s a szemléttartó küldöttek késő este érvén oda, kénytelenek voltak sötétben gyalog botorkálni be a városba. A bizottság a pályán nagyobb mérvű hiányt nem talált s így az előre láthatólag rövid időn át fog a közlekedésnek adatai egész hosszában. Egyedüli hátrányt képez a mindenütt jelentkező vízhiány, a melyen azonban úgy segítettek, hogy a nagyobb állomásokon artézi kuttakat fúrnak s azok elkészültéig ideiglenes vízművekből fedezik a vonatok vízzükségletét. A vonalrészen három nagyobb állomás van, u. m. a szabadska, verbászi és az újvidéki, melyek már szintén teljesen készen vannak.

Bajlós Bertalan keskenyút tanácsnoki városunkba érkezett s néhány hétig itt maradván, növendékeknél oktatást ad a táncból. A tánc helyiség

regi meszarások területe, a hol a beiratkozások is történnek. A fánálj egy növekedés után 6 frt. — Bajlós ur szakmájában kiváló képzettséggel bír, növendékeinek a legdivatosabb táncokat rövid idő alatt betanítja. Ajánljuk őt a közönség figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG

Népbank vagy önszegélyző egyesület.

A „halasi II-ik önszegélyző szövetkezet” az év február hava 18-ik napján tartott közgyűlésére a többi tárgy között a szövetkezetnek népbanknak alakítása is tárgynál volt kitűzve, mely eszme azonban nem találkozott a többség helyeslésével s ezuttal elfelejtett.

Nem lesz érdektelen ez alkalomból a kétféle intézet természetét kissé közelebbről vizsgálat alá venni.

A népbankot gazdag — vagy legalább is jómódú emberek társasága alkotja, míg az önszegélyző szövetkezetnek szegény iparos vagy napszámos is tagja lehet; amannál 40—60 vagy 100 forintnak egyszerre való befizetésével — emennél 20—25 vagy 50 khrban megállapított heti betétekkel csinálnak tőkét; amannak is — emennek is egy felül takarékoskosságra serkenteni, másfelől — olesó kamatrá kölcsönöket adni — alapszabályilag megállapított célja.

Nézzük, miként felelnek meg céljuknak. A népbankok s takarékpénztárak rendszerint 9—10—12-es kamatrá adnak kölcsönöket, míg az önszegélyző szövetkezetek 8-as kamaton kívüli minden 10 frt után 1—2 kr kezelési költséggel megelőgösznek.

A mi a takarékoskosságra serkentést illeti, ismét az önszegélyző szövetkezetek az elsőség mert, igaz ugyan, hogy majd minden népbank s takarékpénztár aipaszabályaiában benne van, hogy elfogad 25 kros betéteket, a kamatozás azonban csak akkor veszi kezdetét, ha az 1 frtnyi összeget eléri; de kérdőni vajjon forduló elő eset, hogy valaki 25 kronként hordaná megtakarított filléreit akár a népbankba, akár a takarékpénztárba. Azt hiszem ez fehér hollónál is ritkább eset, míg az önszegélyző egyesületeknél ez lévén egyedüli módja a tőkegyűjtésnek, a heti 25 krajczáros betét nem hogy feltűnő, de igen természetes eslekmény.

Valóban ódes örömmel szemlélhetni a „halasi II-ik önszegélyző szövetkezet” üzlet helyiségében, midőn a szegény iparos vagy napszámos család valamely tagja hozza oda megtakarított 25 krajczárját. Csakelynek látszik nygan, de mégis ha sokkal többen eslekednének, így a közvagyonyosodás jelentékeny lendületet vehetne.

Maradjon hát e szép fejlődésnek indult „halasi II-ik önszegélyző szövetkezet” annak, a mivő alakult.

Nézetem szerint népbank felállítása még most aligha szükséges, ez csak akkor kellene, ha a halasi takarékpénztár nem győznő a kölcsön kéréket kielégíteni, de most a kinek akár „kis” akár „nagy pénzre” van szüksége, kap ott; a szövetkezet azon tagjai pedig, a kiknek kis pénzre volt vagy van szükségük, bizonyosan csak áldják az önszegélyző egyesületek feltalálóját. Nagy-Körösi.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halason március 3. — Búza 7. 7-50 kr, rozs 5 frt — kr, árpa 3 frt 80 kr, zab 2 frt 80 kr, köles — frt — kr, mind 100 literenként, Kukoricza mm. 5-90 frt morzsolttal 100 liter 3.80.

Heti jelentés a budapesti gabonafőzsdéről.

Budapest márc. hó 2-án.

Búza	ó hánsági	78—81 k/g 9-65 10-20
	ó Hlavaiudéki	78—81 k/g 9-90 10-60
	ó pestvidéki	78—81 k/g 9-85 10-40
	ó fehérgyei	78—81 k/g 9-85 10-35
	ó bácskai	78—81 k/g 9-85 10-30
	ó északmagyarországi	78—81 k/g 9-45 9-90
Rozs	ó	70—72 k/g 7—7-30
Árpa	ó tskarmány	60—62 k/g 6-80 7-10
	ó égetni való	62—64 k/g 7-20 7-85
	ó sörözdeli	64—66 k/g 7-90 9-20
Zab	ó	37—40 k/g 6-20 6-60
Tengeri	ó hánsági	75 k/g 6—6-15
KBles	ó	— k/g 6—6-50
Repeze	ó káposzta	— k/g —
	uj hánsági	— k/g —

Hatalidő tábl.			
Irányzat	Hatalidő	penz	óra
Búza	lanynha	tavaszra	9-60 9-75
		őszre	10-18 10-30
		aug. aug.-ra 1883.	
Tengeri		aug. jún.-ra 1883.	6-25 6-37
Zab		tavaszra	6-45 6-50
		őszre	
Repeze	káp.	aug. szept-re	13% 13%
	bána.	júl. aug.-ra	

Köbányai dísznövény márc. 2. Magyarországi vén, nehéz sertés kilogrammja 58—59 kr, fiatal nehéz 62—62½ kr, kőánya 57—58 kr. Szedett nehéz 59 kr., könnyű 55—57 kr. Oláhországi 60—63 kr., szerbiai 61 — kr. Eletsuly: páronként 45 kilogramm s ázonfelül 4%-os levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 50 peres.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra 20 peres.

Szabadkára:

Személyvonat	—	délután	2 óra 57 peres.
Vegyes vonat	—	éjjel	3 óra 18 peres.

Halasra érkezik

Budapestről:

Személyvonat	—	délután	2 óra 50 peres.
Vegyesvonat	—	éjjel	3 óra —

Szabadkáról:

Személyvonat	—	délelőtt	11 óra 48 peres.
Vegyesvonat	—	éjjel	12 óra —

Korda Imre, felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR. *)

Nyilatkozat.

A folyó hó 1-én összehívtott tanácsgyűlésben köztem és Vári Szabó István polgármester ur közl előfordult szövegű társasági, magyar iránti köböléségeknek tartomja következő felvilágosítások közre bocsátani.

Vári Szabó István polgármester ur ez alkalommal ilyen kifejezéssel élt irányomban: „Amerik az urak a multját ennek az urnak, a kit annak idejében én védelmeztem.”

Nehogy a közönség e felhozott szöveg multmára vonatkozólag rosszra magyarázassa, a kérdéses történetet, a melyre Vári Szabó István polgármester ur ezélt, hite itt előadom a tiasta igazságnak megfelelően a következőkben.

1849. vagy 1850-ben történt, hogy ellenem, mint 21 éves fiatal ember ellen egy korosabb nőt állal apasági kereset indítatott. E pörben Vári Szabó István ur volt a védő ügyvédem. Mielőtt azonban a kérdéses pörben ítélet hozatott volna, az illető nő bizonyos okok miatt az ellenem indított keresetet visszavonta. Én ennek dacára, bár arra kötelezve egyáltalán nem voltam, 50 frtot fizettem ki az illető nő részére, a merről épen Vári Szabó István ur tanácsadhatik legjobban, mert az említett összeget, mint ügyvédemnek neki adtam át, hogy azt az illető nőnek kézbesítse. — Ime tehát ez az a „botrányos mult”, a melyre a polgármester ur jónak látta hivatkozni abból a czélból, hogy avval engem megbélyegezzon.

Felhívom a t. közönséget, első sorban pedig Vári Szabó István polgármester urat, továbbá a grőlésen jelenvolt, a neki helybenagyólag intégető Hírháger Károly városi mérnök urat, Gál Gábor kapitány urat és Nagy Kálozi Józsefet, hogy ha közülök bárki az én multmára vonatkozólag ennél az egy esettől egyebet mint tetsző körülményt fel tud hozni, tegye azt közzé bárhol és bármily alakban.

Halas, 1883. márc. 2.

Mészáros István

Borbás János kovács-
mesternél IV. tized 1187. sz. a.
kapható a legjobb minőségű vadói
szabolcsi
kovács-szón
métermászása 1 frt 50 kr.

*) Az e rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

m e g r e n d e l é s e k

Práger Ferencz könyvnyomdája Halason.

A legdivatosabb betűfajokkal berendezve, ajánlja magát, gyors, izléses kiállításban és jutányos árak mellett

mindenféle nyomtatványok elkészítésére.

Művek, folyóiratok, körlevelek, árjegyzékek, tabellák.

Ésketési- s beletti kártyák, gyászlevelek, számlák, stb.

F a l r a g a s z o k

mindenféle nagyságban s különféle színben készíttetnek.

Ugyanott készen kaphatók: Kötelezvények, Adóslevelek, Adásvevési szerződések, Meghatalmazások, Tulajdonjog bekelezési- és zálogjog törlési kérvények, mindenféle nagyságban kész számlák és vasuti szállítólevelek. — Azontúl figyelmessé teszem a n. é. közönséget, hogy nálam

levélpapír s levélboríték,
szinte jó minőségű irodai papír kapható.

e s z k ö z ö l t e t n e k.

A graeci 1881. évi országos kiállításon elismerési oklevelet nyert.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdusabb

savanyuvize

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének főfokozása kívánatos.

Borral használva is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKÜTYÜ.

m. k. udvari szállítónál Budapesten, Erzsébettéren.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

1881-ik évben 295.000 palaczk. 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszállítva.